

Historisk tilbageblik på Mosebølle Vandværk

Mosebølle Vandværk forsyner i dag 176 forbrugere fordelt på sommerhuse og helårsboliger og leverer ca. 7000m³ vand om året.

På det tidspunkt man så småt begyndte udstykning af sommerhusgrunde i Mosebølle Strand havde alle huse og gårde deres egen vandforsyning. Mange steder var det en simpel brønd som var udstyret med en pumpe til håndkraft. Således også da de første sommerhuse på Sommerlystvej og Niels Juulsvej blev etableret i starten af 1960'erne. Nogen havde egen brønd, andre havde allieret sig med naboen og fik gravet en brønd i skellet mellem deres grunde. Spildevand fra husene blev afledt til jorden og der var ikke langt fra spildevandsdræn til brønd, så det var ikke den allerbedste løsning. Der var et stort sundhedsproblem som skulle løses.

Løsningen blev at etablere et vandværk.

I maj 1966 tog en kreds af beboere på Niels Juulsvej udstykningen initiativ til at stå i spidsen for et sådant projekt og trommede sammen til en stiftende generalforsamling.

23 ud af 27 parceller var mødt frem. Projektet ville beløbe sig til ca. 75.000kr

Allerede året efter var prisen steget til ca. 85.000kr. Man forudså store problemer idet man helst ville undgå at optage banklån. Projektet blev alligevel sat i gang.

Ved generalforsamlingen i 1970 var vandværket i store træk færdig og i drift. Det blev bygget på Tjørnevænget, idet man havde ”indraget” jord fra 3 omliggende grunde. Selve boringen var etableret ved siden af vandværksbygningen. Nu var der vandforsyning til Niels Juulsvej udstykningen, men vandforbruget var så stort at værket havde svært ved at følge med.

I 1970 blev der indhentet tilbud på rørlægning til at forsyne Sommerlystvej med 25 andelshavere. (Digestykket var ikke ”opfundet”, men hed dengang også Sommerlystvej). Desuden vedtog man at frasælge noget af vandværksgrunden til m³ a`15 kr.

Allerede i 1972 havde man den første forurening af vandet, desuden var jernindholdet steget så meget at man tilrådede at filtrere vandet. Der blev indhentet tilbud på at etablere et filtreringsanlæg til 10,000kr. Man besluttede ydermere at der skulle en ny boring til, da der er kommet nye forbrugere til.

Til ny boring blev der købt en grund ovre ved Leestrupskoven for enden af Bodevænget og søgt tilladelse til at føre en ledning over markerne

En prøveboring i 1974 gav i 40 m. dybde gav ca. 6000 l i timen og havde en fin vandkvalitet. Desværre resulterede det i at de 2 nærmest liggende gårde fik tørlagt deres brønde!! Det blev

indbragt for Landvæsenskomisionen med et for os gunstigt resultat” som der står i referatet. Dog skulle der til disse 2 gårde føres ledninger på vandværkets regning.

I 1975 begynder det offentlige at blande sig noget mere. Nu er vandindvindingen kommet ind under amterne og de ønsker at føre større kontrol med vandværkerne med hensyn til mængde, forbrug og forsyningsområder. Vandanalyser foretages af levnedsmiddelkontrollen i Næstved og der bliver opsat vandmåler på værket.

I 1976 pålægger Fakse Kommune os at etablere vandforsyning til Egemosevej, Sivet, Strandholm, Præstøvej og Bodevænget.

Vindbyholdt vandværk, som havde leverancen til Egemosevej og Sivet, kunne ikke fortsætte med at levere grundet et meget dårligt ledningsnet. En vandledning blev gravet ned i marken mellem Fjordvej og Egemosevej og ledningsnet til Strandholm etableret.

Vindbyholdt vandværk bliver nu nedlagt og Orup vandværk udvidet. Der tales også om at der skal etableres forbindelser mellem vandværkerne i kommunen for at kunne afhjælpe en nødsituation

Samme år forhøjes vandafgiften til 175kr. pr. parcel og 225kr. pr. landbrugsejendom halvårlig.

1980. Det er nu ca. 10 år siden at vandværket blev etableret. Der er nu 120 andelshavere. 10 års slidtage medfører nu store udgifter til driften.

Tindur udstykningen, på Eriks mark, mellem Niels Juulsvej og Sommerlystvej er så småt ved at komme i gang. Den vil kræve en investering på omkring 62.000 kr. Tindur havde mundtligt lovet et tilskud på 100.000 kr. til en ny boring, men det løb man desværre fra.

1 oktober 1982 er alle de nyudstykkede grunde forsynet med vand.

Der etableres en boring nr.2 ved skoven i 1983 på en grund som er købt for 12.720 kr.

Der nu 166 aftagere af vand

Der bliver produceret 12000m³ vand i 1984.

Naboerne klager over at værket udsender en meget generende svovllugt fra udluftningen. Man forhøjer aftræksrøret for at lede udluftningen højere op.

Fakse kommune forlanger at begge boringsgrundene bliver indhegnet, men det ”glemte” man vist. Så det blev aldrig ført ud i livet.

Ved generalforsamlingen i 1991 afgår den legendariske formand Arthur Jørgensen (og ikke mindst hans kone Karla) efter 21 år og i 1993 A. Laustrup efter 23 år som bestyrelsesmedlem.

I 1998 forlanger det offentlige regulativ at hver parcel skal have en vandmåler og der graves målerbrønde ned hos alle forbrugere.

Vandværkets funktion er overordentlig kompliceret og det skyldes at vi har et ret avanceret anlæg. Årsagen er at det vand vi henter op er ” meget aggressivt ”. Vandet hentes 40 m nede i et kalklag. I dette kalklag findes stoffet ammonium som ved iltning omdannes til nitrit, for siden at omdannes til nitrat. Desuden indeholder råvandet metan som er eksplosionsfarligt og svovlbrinte som er stærkt ætsende.

Alt i alt en aggressiv sag.

Derfor foretages der både mekanisk og biologisk rensning, inden det sendes ud til forbrug.

En risikofaktor, som vi har levet med, er et for højt indhold af fluor. Fluor er et grundstof som er naturligt forekommende i vores undergrund og som i mindre omfang er uskadeligt. Det tilsættes bl.a. i tandpasta. Efterhånden som boringerne bliver ældre intensiveres fluoren omkring boringen og

så bliver koncentrationen så høj at det overstiger den tilladte grænseværdi. Det kan renses væk, men det er kompliceret og desværre ikke tilladt.

Kommunen har i 2010 gives vandværket et ultimatum. Inden for 3 år skal fluorindholdet bringes ned under max. tilladte værdi på 1,5. Der blev i 2011 lavet et forsøg med at hæve boringerne og en ændring af den måde pumperne styres på samt en renovering af hele den elektriske indretning på vandværket.

Desværre lykkedes det ikke at komme fluorproblematikken til livs.
Hvilke mulighederne er der så?

Der er kun 2 mulige løsninger.

Lave nye boringer et andet sted end på de nuværende boringsgrunde eller koble os på et andet vandværk som ikke havde tilsvarende problemer.

Disse 2 alternativer blev nøje analyseret med baggrund i økonomi og forsyningssikkerhed. Resultatet blev at det mest fordelagtige var at vi sluttede os Næstved Kommunes vandforsyning. Deres nærmeste vandledning ligger kun 220 m fra vores og de har kapacitet til at forsyne os.

Der blev udarbejdet forskellige planer for hvordan denne sammenkobling kunne foregå. Hele planen blev fremlagt på generalforsamlingen i juni 2012 og bestyrelsen fik opbakning til at føre den ud i livet.

I løbet af sommeren blev arbejdet sendt i udbud til forskellige entreprenører. I september blev der lagt en ny vandledning v.h.j.a. styret underboring fra Strandholms østre ende og ned langs/under Præstøvej og koblet på en brønd som NK-Forsyning havde opsat til formålet.

10. oktober 2012 blev denne ledning koblet sammen med vores ledning og Mosebølle Vandværk som producerende vandværk var en afsluttet historie.

Og dog!

Nogle få dage efter sammenkoblingen, skete der et brud på NK-Forsynings ledning i Sjolte. På det tidspunkt var vandværket kun standset, men ikke ude af stand til at producere, så vi startede bare op igen og kunne vedligeholde forsyningen i de 3 dage det varede inden der var tryk igen fra NK-Forsyning. Det var der vist ingen der bemærkede.

Heldig har man vel lov at være.

Efterfølgende skulle så installationerne på vandværket og de 2 boringer nedbrydes. Selve grundstykkerne som boringerne og vandværket lå på skulle afhændes. Det lykkedes at afhænde alle grundstykkerne til naboer.

Efter at have modtaget vand fra NK-Forsyning og distribueret dette, i skrivende stund i 3½ år senere, kan det konstateres at det har været den rigtige løsning vi valgte. Der har ikke været problemer med leverancen og de risici som vi havde forudset der kunne komme, udeblev.

Vandmålerne som er monteret hos alle aftagere kontrolleres med jævne mellemrum på et akkrediteret laboratorium som er nøjere beskrevet i et regulativ.

I 2014 skulle dette ske igen.

De ældste målere (122 STK.) i vores system blev opsat i 1998, altså for 16 år siden. Det er efter sagkyndiges vurdering en meget høj alder og dette parti skal til kontrol i år. Sandsynligheden for at de ikke består denne ”eksamen” er stor og er det tilfældet skal hele partiet udskiftes. Da en væsentlig del af de resterende partier også har mange år på bagen må vi regne med at der ikke går langt tid før det er deres tur. Vi må altså forvente en større udskiftning. Derfor er det bestyrelsens vurdering at der skal installeres noget mere moderne og fremtidssikret materiel nemlig

fjernaflæselige målere.

Det vil gøre det lettere for forbrugerne at de ikke længere skal i brønden for aflæse måleren til nytår. Det vil gøre det lettere for bestyrelsen ikke at skulle aflæse i februar måned hos de forbrugere som ikke selv har aflæst. Det vil gøre det lettere at opspore evt. læk i systemet når vi har konstateret at der er et unormalt forhøjet forbrug. Risiko for tilkalkning vurderes til at være mindre. Der går 6 år før vi igen skal lave kontrol.

Derfor blev det forelagt på generalforsamlingen i 2014 om vi skulle installere fjernaflæselige målere og det blev besluttet.

Bestyrelsen var på besøg hos Rønnede Vandværk for at høre om deres erfaring vedr. fjernaflæselige vandmålere. De havde gode erfaringer og kunne kun anbefale.

I august – september blev der indkøbt og monteret fjernaflæselige målere hos samtlige aftagere. Det kom til koste ca. 190.000kr, men denne omkostning kunne bæres af vandværkets formue og der skulle således ikke kradses penge ind fra aftagerne.

Aflæsningen foretages med en lille håndscanner som man kører rundt med i området og derefter indlæses resultatet i en computer hvor den videre behandling så foregår.

I året 2016 forsyner Mosebølle Vandværk 176 forbrugere fordelt på sommerhuse og helårsboliger og leverer ca. 7000m³ vand om året.

Det er et fald på 5000m³ siden midten af 1980'erne.